जहाँ छ मेरो जन्मभूमि त्यहाँ शान्त शीतल जलमग्नमा छन् भक्तवत्सल महेश्वर । म जन्मिए हुकिएँ यस्तो पावन पुण्यभूमिमा नाम हो यसको जलेश्वर ।-कवि पवेन्द्र मानश्रेष्ठ
समाज, विकास, लोकतन्त्र र विधिको शासन प्रति समर्पित राष्ट्रिय दैनिक
जि.प्र.का. महोत्तरी द.नं. ४३/०७०/७१
जि. महोत्तरी हु.द.नं. ४/०८०/८१
सबै क्षेत्रको प्रवर्द्धनको गुरु
www.jaleshwortoday.com
जलेश्वर टुडे
Jaleshwor Today National Daily
एक कदम अगाडि

विज्ञापनको लागि सम्पर्क
: ९८४४०२७९७१
Whats App No:-
९८२४८७७६२७
Gmail :-
Jaleshwortoday
@gmail.com

बर्ष १३ • अंक २८१ • २०८३ श्रावण १५ गते शुक्रवार • 31 Jul. 2026 • पृष्ठ ४ • मुल्य रु.५/-

सामाजिक, आर्थिक तथा सार्वजनिक सुरक्षासम्बन्धी घटनाबारे विस्तृत समीक्षा

जलेश्वरटुडे समाचारदाता
जनकपुरधाम, १४ श्रावण

मधेश प्रदेश सरकारले प्रदेशभर पछिल्ला दिनमा विकसित सुरक्षा अवस्थाको समीक्षा गर्दै नागरिकको जीउधनको सुरक्षा, सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण र कानुनको प्रभावकारी कार्यान्वयनलाई सर्वोच्च प्राथमिकतामा राखेर अघि बढ्ने निर्णय गरेको छ ।

बिहीबार बसेको प्रदेश मन्त्रिपरिषद् बैठकपछि मुख्यमन्त्री कृष्णप्रसाद यादवले जारी गरेको प्रेस विज्ञप्तिमा विभिन्न जिल्लामा भएका सामाजिक, आर्थिक तथा सार्वजनिक सुरक्षासम्बन्धी घटनाबारे विस्तृत समीक्षा गरिएको उल्लेख गरिएको छ ।

प्रदेश सरकारले शान्ति र सुरक्षा कायम राख्न आवश्यक सबै संयन्त्र परिचालन गर्ने प्रतिबद्धता पनि जनाएको छ । विज्ञप्तिअनुसार सुरक्षा निकाय, स्थानीय तह तथा सम्बन्धित सरकारी निकायसँग समन्वयलाई थप प्रभावकारी बनाइ सम्भावित सुरक्षा चुनौतीको समयमै पहिचान, रोकथाम तथा व्यवस्थापन गर्ने निर्णय गरिएको छ ।

प्रदेश सरकारले शान्ति सुरक्षाको अवस्थालाई सामान्य बनाउन आवश्यक कदम चालिने जनाएको छ । प्रदेश सरकारले राजनीतिक दल, सामाजिक संघसंस्था, धार्मिक अगुवा, बुद्धिजीवी, शिक्षक, विद्यार्थी, नागरिक समाज, सञ्चारमाध्यम, निजी क्षेत्र तथा आम नागरिकलाई सामाजिक सद्भाव, धार्मिक सहिष्णुता र आपसी भाइचारालाई कायम राख्न संयमता अपनाउन आग्रह गरेको छ । आन्दोलन वा असन्तुष्टिका अभिव्यक्तिका क्रममा हिंसा, द्वेष र सामाजिक विभाजन निम्त्याउने गतिविधिबाट टाढा रहन पनि अपिल गरिएको छ । त्यसैगरी, सञ्चारमाध्यम, सामाजिक सञ्जाल तथा अन्य डिजिटल माध्यमबाट अपुष्ट, भ्रामक वा समाजमा द्वेष, हिंसा तथा सार्वजनिक अशान्ति फैलाउन सक्ने सामग्री प्रकाशन वा प्रसारण नगर्न प्रदेश सरकारले अनुरोध गरेको छ । नागरिकलाई आधिकारिक निकायबाट जारी गरिएका सूचना र तथ्यमा मात्र विश्वास गर्न आग्रह गर्दै अफवाहले सुरक्षा अवस्था थप जटिल बनाउन सक्ने चेतावनी दिइएको छ ।

विज्ञप्तिमा पछिल्ला घटनामा घाइते भएकाहरूको शीघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दै उनीहरूको उपचारमा प्रदेश सरकारले आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने प्रतिबद्धता व्यक्त गरिएको छ । प्रदेश सरकारले शान्ति सुरक्षा, सुशासन, कानुनी शासन तथा नागरिकको संवैधानिक र कानुनी अधिकारको संरक्षणप्रति आफू पूर्ण रूपमा प्रतिबद्ध रहेको दोहोर्याउँदै सबै पक्षलाई संयम, संवाद र सहयोगमार्फत प्रदेशमा शान्तिपूर्ण वातावरण कायम गर्न सहयोग गर्न आग्रह गरेको छ ।

विरोध प्रदर्शनलाई संयमित र शान्तिपूर्ण बनाउन सबै पक्षसँग आग्रह

जलेश्वरटुडे समाचारदाता
जनकपुरधाम, १४ श्रावण

मधेश प्रदेशका मुख्यमन्त्री कृष्णप्रसाद यादवले सुनसरी घटनापछि विभिन्न जिल्लामा भइरहेका विरोध प्रदर्शनलाई संयमित र शान्तिपूर्ण बनाउन सबै पक्षसँग आग्रह गरेका छन् । उनले सामाजिक सद्भाव कायम राख्दै संविधान र कानुनको दायराभित्र रहेर आफ्नो असन्तुष्टि व्यक्त गर्न अपिल गरेका हुन् ।

मुख्यमन्त्री यादवले संविधानभन्दा माथि कोही पनि नरहेको उल्लेख गर्दै घटनाका दोषीमाथि कानुनअनुसार कारबाही हुने विश्वास व्यक्त गरे । उनले आन्दोलनका क्रममा हिंसा, तोडफोड र आगजनीजस्ता गतिविधिले समस्या समाधान नभई अवस्था थप जटिल बन्ने बताए । ‘यस्ता घटना देशका लागि दुर्भाग्यपूर्ण हुन् । विरोध प्रदर्शन लोकतान्त्रिक अधिकार हो, तर त्यो शान्तिपूर्ण र मर्यादित हुनुपर्छ,’ उनले भने । उनका अनुसार हिंसात्मक गतिविधिका कारण नेपालप्रति देश विदेशमा नकारात्मक सन्देश प्रवाह भइरहेको छ । मुख्यमन्त्री यादवले आन्दोलनको नाममा कुनै समुदाय वा पक्षलाई होच्याउने, सरकारी तथा निजी सम्पत्तिमा क्षति पुर्याउने, सवारीसाधनमा आगजनी गर्ने र सामाजिक सद्भाव बिगार्ने गतिविधिबाट टाढा रहन सबैसँग आग्रह गरे । उनले सर्वदलीय बैठकमा पनि घटनाको संवेदनशीलतालाई मध्यनजर गर्दै संयमता अपनाउन सबै पक्षलाई आग्रह गरिएको जानकारी दिए ।

मुख्यमन्त्री यादवले पछिल्ला घटनाक्रमका कारण विभिन्न जिल्लामा कर्फ्यु आदेश जारी गर्नुपरेको, विद्यालय बन्द भएका र अस्पतालमा उपचाररत बिरामी तथा उनीहरूका आफन्तसमेत प्रभावित भएको उल्लेख गर्दै यस्तो अवस्थाबाट सबैले पाठ सिक्नुपर्ने बताए । साथै उनले सामाजिक सञ्जालमार्फत अतिरञ्जित, अपुष्ट र भ्रामक सूचना फैलाउने प्रवृत्तिले तनाव थप बढाएको भन्दै तथ्यहीन सामग्री साझा नगर्न आग्रह गरे ।

विषाक्त च्याउ नखाऔंः सुरक्षित बनौं

- जंगली च्याउ खानुअघि यसको पहिचान र सुरक्षाबारे सुनिश्चित गरौं,
- अपरिचित च्याउट टिप्ने र खानेबानी त्यागौं,
- विषालु च्याउको प्रयोगबाट हुने स्वास्थ्य जोखिमबारे सचेत बनौं,
- च्याउ खाएपछि असहज लक्षण देखिएमा तुरुन्त स्वास्थ्य संस्थामा जाऔं,
- स्थानीय स्तरमा च्याउ विषाक्तता सम्बन्धी जनचेतना फैलाऔं,
- सुरक्षित र पहिचान भएको खाद्य पदार्थ मात्र सेवन गरौं ।

विषालु च्याउ खाँदा स्वास्थ्यमा ठूलो जोखिम हुन सक्छः सावधानी अपनाऔं

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

जहाँ छ मेरो जन्मभूमि त्यहाँ शान्त शीतल जलमग्नमा छन् भक्तवत्सल महेश्वर। म जन्मिए हुर्किएँ यस्तो पावन पुण्यभूमिमा नाम हो यसको जलेश्वर ॥-कवि पवेन्द्र मानश्रेष्ठ
समाज, विकास, लोकतन्त्र र विधिको शासन प्रति समर्पित राष्ट्रिय दैनिक
सबै क्षेत्रको प्रबर्द्धनको गुरु
जि.प्र.का. महोत्तरी द.नं. ४३/०७०/७१
जि. महोत्तरी हु.द.नं. ४/०८०/८१
www.jaleshwortoday.com
जलेश्वर टुडे
Jaleshwor Today National Daily
एक कदम अगाडि

सम्पादकीय...................

विश्वविद्यालय सुधार गर

नीतिगत तहका अमूर्त गफगाफ, प्रशासनिक पुनर्संरचना वा भौतिक संरचनाको रंगरोगनले मात्र विश्वविद्यालय सुध्रिदैन। विभागभित्र नियमित कक्षा हुँदैन, नयाँ अनुसन्धान हुँदैन, आलोचनात्मक बहस हुँदैन र योग्य व्यक्तिले सम्मान पाउँदैन भने विश्वविद्यालयको मूल चरित्र परिवर्तन हुँदैन । विश्वविद्यालय भवनले होइन, विचारले विश्वविद्यालय बन्छन। पदाधिकारीले होइन, प्राज्ञिक संस्कृतिले यसको प्रतिष्ठा निर्धारण गर्छन । प्रमाणपत्रको संख्याले होइन, तयार भएका नागरिकको चेतना, क्षमता र नैतिकताले यसको सफलता मापन हुने देखिन्छ । जब प्राध्यापकले आफ्नै अहँकारमाथि प्रश्न गर्न थाल्छ, जब विभागले आफ्नै असफलता स्वीकार गर्न सक्छ, जब विद्यार्थीको असहमति दण्डित नभई सम्मानित हुन्छ र जब पदभन्दा ज्ञानको शक्ति ठूलो मानिन्छ, तबमात्र सुधारको वास्तविक यात्रा सुरु हुने देखिन्छ। त्यसैले उच्च शिक्षा सुधारको पहिलो ढोका कुनै मन्त्रालय, आयोग वा उपकुलपतिको कार्यालयमा छैन।

त्यो ढोका विश्वविद्यालयका विभागमा रहेको देखिन्छ। त्यसको साँचो पनि हामी प्राध्यापकहरूकै हातमा रहेको हुन्छ । प्रश्न यत्ति हो, हामी त्यो ढोका खोल्न तयार छौं कि अझै केही समय आफ्नै ‘डम्फु डबली’ भित्र आत्मप्रशंसाको लयमा रमाइरहन्छौं ? यो निर्मम प्रश्नबाट भाग्ने छुट अब प्राज्ञिक क्षेत्रमा क्रियाशील कसैलाई पनि छैन।

जनकपुरधामका कर्फ्यू प्रभावित क्षेत्रमा नेपाली सेना परिचालन

जलेश्वरटुडे समाचारदाता
जनकपुरधाम, १४ श्रावण

धनुषाको सुरक्षा अवस्था थप संवेदनशील बनेपछि स्थानीय प्रशासनले जनकपुरधामका कर्फ्यू प्रभावित क्षेत्रमा नेपाली सेना परिचालन गर्ने निर्णय गरेको छ।

जिल्ला प्रशासन कार्यालय धनुषाले बिहीबार अपराह्न ३:३० बजेदेखि अर्को आदेश नभएसम्मका लागि लागू गरिएको कर्फ्यू प्रभावकारी बनाउन नेपाली सेना परिचालनका लागि अनुरोध गरेको हो।

प्रमुख जिल्ला अधिकारी प्रेमप्रसाद लुइँटेलले विष्णुदल गण, महेन्द्रनगर ब्यारेकलाई पठाएको पत्रमार्फत कर्फ्यू लागू गरिएका क्षेत्रमा शान्ति सुरक्षा कायम गर्न नेपाली सेनाको सहयोग आवश्यक परेको उल्लेख गरेका छन्।

प्रशासनका अनुसार पूर्वतर्फ बेलौनी रोड-एमक्यू स्टिल क्षेत्रदेखि, पश्चिमतर्फ सिनुरजोडा, सोहनी, मणिमण्डप, इस्कोन जनकपुर, दुधमती पुल र कादरी मस्जिद क्षेत्रसम्म, उत्तरतर्फ लक्ष्मीनिया हाटबजार हुँदै लक्ष्मीपुर बगेवासम्म तथा दक्षिणतर्फ नगराइन नगरपालिका र नगराइन चोक आसपासका क्षेत्रमा कर्फ्यू लागू गरिएको छ।

स्थानीय प्रशासन ऐन, २०२८ को दफा ६(१)(क)२ बमोजिम सेना परिचालनको अनुरोध गरिएको पत्रमा शान्ति सुरक्षा कायम गर्न आवश्यक परे न्यूनतम बल प्रयोग गर्दै गोली चलाउनेसम्मको अधिकार नेपाली सेनालाई प्रत्यायोजन गरिएको उल्लेख छ। यसअघि जिल्लामा प्रदर्शन र तनाव बढेपछि प्रशासनले कर्फ्यू आदेश जारी गरेको थियो।

कर्फ्यू प्रभावकारी कार्यान्वयन तथा सम्भावित हिंसात्मक गतिविधि नियन्त्रणका लागि सेना परिचालन गरिएको प्रशासनले जनाएको छ।

गोलबजारमा भएको प्रदर्शनका क्रममा गोली लागेर एक युवकको मृत्यु

जलेश्वरटुडे समाचारदाता
सिरहा, १४ श्रावण

सिरहाको गोलबजारमा भएको प्रदर्शनका क्रममा गोली लागेर एक युवकको मृत्यु भएको छ। बिहीबार दिउँसो भएको झडपपछि स्थिति तनावग्रस्त बनेको हो। जिल्ला प्रशासन कार्यालय सिरहाका सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी चेतराज बरालका अनुसार प्रदर्शनका क्रममा गोली लागेर एक जनाको मृत्यु भएको हो। गोलबजार नगरपालिका-३ का वडाध्यक्ष धनप्रसाद लामाका अनुसार मृत्यु हुनेमा औरही गाउँपालिका-२ का अन्दाजी १५ वर्षीय गणेश यादव रहेका छन्।

झडपका क्रममा अर्का एक जना घाइते भएको र उनको स्थानीय क्लिनिकमा प्राथमिक उपचारपछि धरान पठाइएको लामाले जानकारी दिए। घटनापछि आक्रोशित प्रदर्शनकारीले मृतकको शव सडकमा राखेर प्रदर्शन गरिरहेका छन्। उनीहरूले शव उठाउन नदिएको प्रशासनले जनाएको छ। यसअघि गोलबजारमा दुई पक्षबीच झडप भएको थियो। स्थिति नियन्त्रणमा लिन सुरक्षाकर्मी परिचालन गरिएको छ। प्रहरीले भने गोली नचलाएको दाबी गरेको छ।

सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी बरालका अनुसार प्रहरीले भीड नियन्त्रणका लागि हवाई फायर र अश्रुग्यास मात्रै प्रयोग गरेको छ।

घटनापछि जिल्लाका सुरक्षा निकायका प्रमुखहरू गोलबजार पुगेका छन्। थप अप्रिय घटना हुन नदिन ठूलो संख्यामा सुरक्षाकर्मी परिचालन गरिएको जिल्ला प्रशासन कार्यालय सिरहाले जनाएको छ।

अनुरोधकर्ता
मुखियापट्टी मुसहरनियाँ गाउँपालिका कार्यालय
धनुषा, मधेश प्रदेश

तपाईको टुडे

मेष: अनावश्यक चिन्ता
वृष: लामो यात्राको योग छ
मिथून: आम्दानी हुने
कर्कट: अशुभ समाचार प्राप्त हुने
सिंह: मनमा पछुतो आउने
कन्या: विचार गरेर बोल्नुहोला
तुला: पिछडेको साथी मिल्ने
वृश्चिक: मित्रतामा फाटो आउने
धनु: अनावश्यक खर्चको संभावना
मकर: शुभ कार्यको शुरुवात
कूम्भ: खानपानमा समस्या आउने
मीन: पढाईमा ध्यान दिनुपर्ने

मधेश प्रदेशको गौरव

श्री सत्यनारायण भगवानको दर्शन गरौं,मनबाञ्छित फल पाऔं।

आरती : विहान : ९ र राति ८ बजे
ठेगाना : शरञ्चियाँ कुट्टि र कलबार कुट्टिको विचमा,पु.:९८२७८१४५८८
श्री देवअंशी लहेरी समाज, जनकपुरधाम–४,धनुषा

आवश्यक टेलिफोन नम्बरहरु

जलेश्वर

नेपाल पत्रकार महासंघ महोत्तरी	५२०५१५
जलेश्वरअस्पताल एम्बुलेन्स	९७४४००२५२७
नेपाल रेडक्रस सोसाइटी एम्बुलेन्स	५२०१००,
सामुदायिक विकास परि.एम्बुलेन्स	५२१००५,
RCDSC एम्बुलेन्स	५२०२९८,
दसहारा एम्बुलेन्स	५२०६७७, ९८४४२६००००
बर्दिबास अस्पताल एम्बुलेन्स	५५००९०,
बर्दिवास सेवा समिति एम्बुलेन्स	५५०५८६,
रामगोपालपुर एम्बुलेन्स	६९०५९३
जिल्ला प्रहरी	५२०००९
विद्युत	५२०१६६
वारुण यन्त्र	५२००९७
जिल्ला प्रशासन	५२००५५

आवश्यक नम्वरहरुको लागि सम्पर्क गरौं १९७

जनकपुर

प्रहरी धनुषा	520099, 100
सुरक्षा गुल्म जनकपुर बैरेक	0186,526586
सशस्त्र प्रहरी मुजेलिया	527213, 527800
मुजेलिया प्रहरी चौकी	520750
ट्राफिक कार्यालय जिरोमाईल	520366
एम्बुलेन्स पब्लिक वेल फेयर	9854022474
एम्बुलेन्स रेडक्रस	102
एम्बुलेन्स (सरोज फाउन्डेशन)	522806
महाबीर एम्बुलेन्स	525980
एम्बुलेन्स मेडिकल कलेज	526091
एम्बुलेन्स केयर मेडिकल सेन्टर	523864
बरुण यन्त्र जनपा	520011
जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय	526271
जनकपुर अंचल अस्पताल	520033
केयर मेडिकल सेन्टर	523864
धनुषा तथा अस्पताल तथा अनुसन्धान केन्द्र प्रा.लि.	525800
जानकी हेल्थ केयर एण्ड रिसर्च सेन्टर	525342

जलेश्वरनाथ मन्दिर पुजाआजा

विहान ढोका खुल्ने समय : ०५:०० बजे
विहान पुजा आरती : ०५:३० बजे
विहान ढोका बन्द :१२:०० बजे
दिउँसो ढोका खुल्ने समय :०४:०० बजे
सन्ध्या पूजा आरती साँझ :०६:३० बजे
राति ढोका बन्द हुने समय : १२ बजे
(हरेक हप्ताको मंगलबार र शनिबार मन्दिर प्राङ्गणमा दिउँसो भजन किर्त्तन सहित हनुमान आराधना)

जानकी मन्दिर पुजाआजा

विहान ढोका खुल्ने समय : ०५:०० बजे
विहान पुजा आरती : ०७:३० बजे
विहान ढोका बन्द :१२:०० बजे
अन्न क्षेत्र : नि:शुल्क भोजन
दिउँसो ढोका खुल्ने समय :०४:०० बजे
सन्ध्या पूजा आरती साँझ :०७:३० बजे

वाशिंगटनले अब आणविक डोमिनो प्रभावलाई बेवास्ता गर्न सक्दैन

जलेश्वरटुडे समाचारदाता
काठमाण्डौं, १४ श्रावण

शासन पतनको भविष्यवाणी कुख्यात रूपमा अविश्वसनीय छ । अधिनायकवादी सरकारहरू आर्थिक विनाश, लोकप्रिय विद्रोह र सैन्य पराजयबाट वर्षौंसम्म बच्न सक्छन् जस्तै सिरियाको असदले गरे । त्यसपछि तिनीहरूका अभिजात वर्ग र सुरक्षा बलहरू विभाजित भएपछि आश्चर्यजनक गतिमा विघटन भए ।

त्यो चेतावनी आज इरान र पाकिस्तान दुवैमा लागू हुन्छ। तिनीहरूको राजनीतिक प्रणाली धेरै फरक छ र दुवै पतनको कगारमा छैनन्। तैपनि दुवैले आर्थिक सङ्कट, घट्दो वैधता, राजनीतिक दमन र आन्तरिक हिंसाको तीव्र संयोजनको सामना गर्छन् । यदि यी दबाबहरू एकसाथ हुन्छन् भने, परिणामहरू तिनीहरूको सिमाना भित्र रहने छैनन् । तिनीहरूले इरानबाट पाकिस्तान हुँदै अफगानिस्तानसम्म पुग्ने क्षेत्रीय झरना उत्पादन गर्न सक्छन्, जुन पहिले नै असफल अस्थिर राज्य हो र अन्ततः भारतसम्म - यसको केन्द्रमा आणविक सुरक्षा छ । इरानले अचानक राजनीतिक विघटनको तत्काल सम्भावना प्रस्तुत गर्दछ ।

इस्लामिक गणतन्त्रले बारम्बार चुनौतीहरू पार गरेको छः २००९ को हरित आन्दोलन, २०१७-१८ र २०१९ मा विरोध प्रदर्शन, २०२२-२३ को महिला, जीवन, स्वतन्त्रता विद्रोह र २०२५ को अन्त्यमा सुरु भएको राष्ट्रव्यापी अशान्ति । प्रत्येक लहरलाई दबाइयो। तर कुनै पनि अन्तर्निहित कारणहरूलाई समाधान गरेन। मुद्रास्फीति, मुद्राको अवमूल्यन, भ्रष्टाचार, बिजुली र पानीको अभाव, सामाजिक प्रतिबन्ध र इरानको महँगो क्षेत्रीय नीतिहरूको आक्रोशले शासनको वैधतालाई निरन्तर कमजोर बनाउँदै छ ।

इरानको कमजोर क्षेत्रीय स्थितिले यी दबाबहरूलाई बढाएको छ। यसको सैन्य पूर्वाधारमा क्षति र महत्त्वपूर्ण क्षेत्रीय साझेदारहरूको पतनले नेतृत्वको दशकौंको बाह्य खर्चले इरानलाई सुरक्षित बनाएको दाबीलाई कमजोर बनाएको छ। नेतृत्वको उत्तराधिकारको आउँदै गरेको अनिश्चितताको अर्को स्रोत सिर्जना गर्दछ, जसले सम्भावित रूपमा धर्मगुरुहरू, क्रान्तिकारी गार्डहरू र राजनीतिक-आर्थिक सञ्जालहरू बीचको विभाजनलाई उजागर गर्दछ ।

तैपनि, सार्वजनिक क्रोधले मात्र इस्लामिक गणतन्त्रलाई पतन गराउने छैन। शासनले अझै पनि दमन, निगरानी र संरक्षणको एक भयानक उपकरणलाई आदेश दिन्छ। यसका विरोधीहरू विभाजित छन् र इरान भित्र निर्विवाद नेतृत्व वा सङ्क्रमण योजनाको अभाव छ ।

अनुरोधकर्ता
लोहारपट्टी नगरपालिका कार्यालय
महोत्तरी, मधेश प्रदेश

अनुरोधकर्ता
मटिहानी नगरपालिका कार्यालय
महोत्तरी, मधेश प्रदेश

जनकपुरमे डोजर राजनीति सँ कानूनक कार्यान्वयन धरि :

प्रकाशित मिति: २०८३/०४/१४

यस डिभिजन अन्तर्गतको माइस्थान-गौशाला-सम्सी सडक (CH: 0+000 to CH: 26+940) तथा, बर्दिबास-जलेश्वर सडक (CH: 0+000 to CH: 42+000) खण्डको सार्वजनिक सडक ऐन, २०३१ बमोजिम केन्द्र रेखादेखि क्रमशः १५/१५ मिटर दायाँ-बायाँ सडकको क्षेत्राधिकारभित्र सवारी पार्किङ गरेको, व्यापारिक माल-सामानहरू राखेको, निजी व्यवसायको विज्ञापन बोर्डहरू राखेको, निर्माण सामग्रीहरू थुपारेको, सडक किनारामा खुद्रा व्यापार सञ्चालन गरेको, अस्थायी संरचनाहरू निर्माण लगायतका विविध कार्यहरू गरी सडक अतिक्रमण गर्दा यातायात सञ्चालन, ट्राफिक व्यवस्थापन तथा सडक प्रयोगकर्तालाई आवतजावत गर्न कठिनाइ हुने गरेकोले उल्लिखित क्रियाकलापहरू नगर्नु/नगराउनुहुन तथा गरेको भए यो सूचना प्रकाशन भएको मितिले ३५ (पैंतीस) दिनभित्र हटाई सडकको क्षेत्राधिकार खाली गर्न जानकारी गराइन्छ । उक्त अवधिभित्र खाली नगरेको पाइएमा सार्वजनिक सडक ऐन, २०३१ को दफा १९ र दफा २० बमोजिम यस डिभिजनले उक्त क्षेत्रका अनधिकृत संरचनाहरू भत्काउने/हटाउने कार्यलाई अघि बढाउनेछ । यसरी उक्त क्षेत्र खाली गर्दा/गराउँदा लाग्ने सम्पूर्ण खर्च समेत सम्बन्धित व्यक्ति/संस्थाबाट सरकारी बाँकी सरह असुलउपर गरिने व्यहोरा जानकारी गराइन्छ ।

डिभिजन प्रमुख

मुरली मनोहर मिश्र,
(जनकपुर नागरिक समाज, जनकपुरधाम-४, धनुषा, नेपाल)

परम आदरणीय संस्कृति-अनुरागी महानुभाव,
प्रभात-कालिन जय-जय सीयाराम

जनकपुरधाम केवल एकटा धार्मिक नगर मात्र नैइ, बल्कि मिथिलाक सांस्कृतिक आत्माक प्रतीक अछि। मुदा विगत किछु दशकमे अनियोजित शहरीकरण, सार्वजनिक जग्गा पर अतिक्रमण, सड़क किनार व्यापार, अवैध संरचना आ राजनीतिक संरक्षणक कारण जनकपुरक मूल स्वरूप लगातार बिगड़ैत गेल। एहि पृष्ठभूमिमे सड़क डिभिजन कार्यालय जनकपुरद्वारा माइस्थान-गौशाला-सम्सी तथा बर्दिबास-जलेश्वर सड़कखण्डक दायाँ-बायाँ १५-१५ मिटर क्षेत्र ३५ दिनभित्र खाली करबाक सार्वजनिक सूचना केवल प्रशासनिक प्रक्रिया नैइ, बल्कि राज्यक कानून लागू करबाक एक महत्वपूर्ण परीक्षा सेहो अछि । १. डोजर चलत कि फेर राजनीति ?

किछु दिन पहिने प्रधानमन्त्री बालेन शाह सार्वजनिक रूपसँ प्रश्न कएने छलाह जे "जनकपुरमे कहियासँ डोजर चलत ?" यी प्रश्न केवल सड़क अतिक्रमण लेल नैइ, बल्कि समग्र जनकपुरक सार्वजनिक सम्पत्ति जेनाकी पोखरि, गुठी जग्गा, मठ-मन्दिर, खुला क्षेत्र–सबक संरक्षणक सन्दर्भमे छल । आब ३५ दिने सूचना प्रकाशित भेल अछि । प्रश्न यी अछि जे सूचनाक बाद वास्तवमे कानून लागू हेतै कि फेर राजनीतिक दबाव, पहुँचवाला व्यक्तिक प्रभाव आ चुनावी गणितक कारण यी अभियान अधरामे लटकि जाएत ?

२. सड़क जनता लेल अछि, निजी व्यवसाय लेल नैइ,

सार्वजनिक सड़कक उद्देश्य आवागमन अछि । मुदा जनकपुरमे अनेक स्थानपर,
क) सड़क पर निजी पार्किङ,
ख) पसारि देल व्यापारिक सामग्री,
ग) विज्ञापन बोर्ड,
घ) निर्माण सामग्रीक ढेर,
ङ) अस्थायी टहरा,
च) फुटपाथ पर कब्जा सामान्य बात बनि गेल अछि।

जखन सार्वजनिक सम्पत्ति निजी कमाइक साधन बनि जाए, तखन कानून हस्तक्षेप करबे करत। एहि दृष्टिसँ सड़क डिभिजनक सूचना उचित आ स्वागतयोग्य कहल जा सकैत अछि । ३. केवल छोट व्यापारी पर डोजर नैइ चलय,

सबसँ पैघ चिन्ताक विषय यी अछि जे नेपालमे प्रायः डोजर अभियान गरीब, ठेला व्यवसायी वा कमजोर वर्ग धरिये सीमित रहैत अछि, जबकि प्रभावशाली होटल, व्यवसायिक भवन, राजनीतिक संरक्षण प्राप्त संरचना आ ठेकदार सभ पर प्रशासन मौन रहैत अछि ।

यदि कानून सबपर समान रूपसँ लागू नैइ भेल, तऽ यी अभियान न्याय नैइ, बल्कि चयनात्मक प्रशासन (Selective Enforcement) कहल जाएत । कानूनक सम्मान तखने बढ़त जखन–
क) सामान्य नागरिक,
ख) व्यवसायी,
ग) होटल सञ्चालक,
घ) राजनीतिक दल,
ङ) सरकारी निकाय,
च) प्रभावशाली व्यक्ति,
सभ पर समान मापदण्ड लागू होय ।

४. अतिक्रमण केवल सड़क धरि सीमित नैइ अछी,

जनकपुरक वास्तविक समस्या सड़कक अतिक्रमण मात्र नैइ अछि ।
क) ऐतिहासिक पोखरि भरल गेल,
ख) गुठीक जग्गा कब्जा भेल,
ग) हरित क्षेत्र समाप्त भेल,
घ) धार्मिक सम्पत्तिक व्यापारिक प्रयोग भेल,
ङ) सार्वजनिक खुला स्थान निजी स्वामित्व जकाँ प्रयोग होइत रहल।

यदि सरकार वास्तवमे जनकपुर बचाबय चाहैत अछि, तऽ अभियान केवल सड़क मात्र नैइ, सम्पूर्ण सार्वजनिक सम्पत्तिक संरक्षण धरि विस्तारित होय । ५. मानवीय पक्ष सेहो आवश्यक,

आलोचनात्मक दृष्टिसँ देखल जाए तँ अतिक्रमणमे कतेको गरीब परिवार, फुटपाथ व्यवसायी आ दैनिक जीविकोपार्जन करयवाला लोक सेहो छथि ।

राज्यक दायित्व केवल हटाबय नैइ, बल्कि वैकल्पिक व्यवस्थाक सोचब सेहो अछि, जेनाकी
क) व्यवस्थित बजार,
ख) वैकल्पिक व्यापार क्षेत्र,
ग) पुनर्स्थापन,
घ) सामाजिक संवाद।
एहि सभ बिना डोजर केवल असन्तोष पैदा करत ।
प्रशासनक विश्वसनीयता एतय दाँव पर अछि, यदि ३५ दिनक बाद–
क) फेर समय बढ़त,
ख) राजनीतिक हस्तक्षेप होयत,
ग) प्रभावशाली लोक बचि जायत,
घ) गरीब मात्र प्रभावित होयत,
तऽ प्रशासनक विश्वसनीयता समाप्त भऽ जाएत ।

मुदा यदि निष्पक्ष, पारदर्शी आ कानूनी प्रक्रियासँ अभियान चलैत अछि, तऽ जनकपुरमे शहरी अनुशासन स्थापित करबाक दिशामे यी ऐतिहासिक कदम सिद्ध भऽ सकैत अछि ।

६. अन्ततः

सड़क डिभिजन कार्यालय जनकपुरक ३५ दिने सूचना केवल अतिक्रमण हटाबयक आदेश नैइ, बल्कि राज्यक इच्छाशक्ति, प्रशासनिक निष्पक्षता आ कानूनक सर्वोच्चताक परीक्षा अछि ।

डोजर विकासक प्रतीक तखने बनत, जखन ओ राजनीतिक प्रतिशोधक औजार नैइ, बल्कि कानूनक समान कार्यान्वयनक माध्यम बनत ।

जनकपुरक भविष्य साफ सड़क, सुरक्षित सार्वजनिक सम्पत्ति, संरक्षित पोखरि, मुक्त गुठी जग्गा आ योजनाबद्ध शहरी विकासमे निहित अछि। एहन अभियानक सफलता एहि बात पर निर्भर करत जे सरकार "सूचना प्रकाशित" करैत अछि या वास्तवमे "कानून लागू" सेहो करैत अछि । जनकपुरकेँ अतिक्रमणमुक्त बनौनाय केवल सरकारक दायित्व मात्र नैइ अछि, बल्कि नागरिक, व्यवसायी, राजनीतिक दल आ सम्पूर्ण समाजक साझा उत्तरदायित्व सेहो अछि, हँ कि नैइ...

सल्लाह, सुझाव एवं प्रतिक्रिया अपेक्षित,

एबी मलमा आगजनी

जलेश्वरटुडे समाचारदाता
सिरहा, १४ श्रावण

सिरहामा जारी प्रदर्शनका क्रममा आगजनी र तोडफोडका घटना बढ्दै गएपछि जिल्लाको सुरक्षा अवस्था थप तनावपूर्ण बनेको छ । बिहीबार बिहानदेखि प्रदर्शन उग्र बन्दै जाँदा सिरहाका विभिन्न स्थानमा स्थानीय प्रशासनले कर्फ्यु आदेश जारी गरेको छ । प्रदर्शनकारी र सुरक्षाकर्मीबीच तनाव बढिरहेका बेला गोलबजारस्थित सिरहा सुपरमार्केटद्वारा सञ्चालित एबी मलमा आगजनी गरिएको छ ।

स्वायत्तताको खोजीमा दलित सौन्दर्यशास्त्र

- नेपाली साहित्य, कला र संगीतमा सौन्दर्यको परिभाषा लामो समयसम्म सिमित वर्ग, वर्ण र लिंगको दृष्टिबाट लेखिँदै दलित समुदायलाई मूलधारबाट बाहिर राखियो । स्वायत्त दलित सौन्दर्यशास्त्रले श्रम, पीडा, आक्रोश र विविध सांस्कृतिक अनुभवलाई न्याय, आत्मसम्मान र स्वामित्वको आधारमा पुनःस्थापित गर्दै स्थापित सौन्दर्यबोधलाई चुनौती दिन्छ। यो विमर्श केवल सहानुभूति वा प्रतिनिधित्वमा सीमित नरही, दलित समुदायको आफ्नै एजेन्सी, सांस्कृतिक अधिकार र ऐतिहासिक योगदानलाई केन्द्रीकृत गर्दै समावेशी र न्यायपूर्ण सौन्दर्यबोधको खोजीमा अग्रसर छ। नेपाली साहित्य, कला र संगीतको इतिहासमा 'सौन्दर्य' को परिभाषा लामो समयसम्म एउटा निश्चित वर्ण, वर्ग र लिंगको संकुचित दृष्टिबाट मात्रै लेखियो ।

संस्कृत काव्यशास्त्रको परम्परागत 'सत्यम् शिवम् सुन्दरम्' ले सफा र सुकिला शरीर, संभ्रान्त वर्गले बोल्ने प्रमत्त भाषा र शास्त्रीय दिव्य रूपलाई मात्रै सुन्दर ठहर गर्‍यो। अर्कातर्फ, यही मानव सभ्यताको वास्तविक जग निर्माण गर्ने श्रम, पसिना, कडा साधना र शिल्पकलालाई योजनाबद्ध रूपमा 'अशुद्ध' र 'असुन्दर' को श्रेणीमा राखियो । यही मूल्य-मान्यताको विभेदकारी विभाजनले दलित समुदायलाई कलाको लिखित इतिहास, सामूहिक सांस्कृतिक स्मृति र प्राज्ञिक विमर्शको मूलधारबाट सचेतता पूर्वक बाहिर धकेल्यो। आज दलित सौन्दर्यशास्त्रको बहस दया, करुणा वा सामान्य प्रतिनिधित्वको प्राविधिक प्रश्न मात्रै होइन ।

यो त सौन्दर्यको ऐतिहासिक परिभाषामाथिको कडा पुनःदाबी हो। यद्यपि, यस बहसको केन्द्रमा एउटा महत्त्वपूर्ण प्रश्न उभिन्छ- के दलित सौन्दर्यशास्त्र वास्तवमै एउटा स्वायत्त चेतना हो वा गैरदलित सहानुभूति तथा उदारवादी बजारले आफ्नो हितका लागि निर्माण गरिदिएको अर्को नव-सांस्कृतिक संरचना मात्रै ? मार्क्सवादी चस्मा र अम्बेडकरवादी चेतनाः मार्क्सवादी सौन्दर्यशास्त्रले श्रमलाई कला र चेतनाको आदि-स्रोत मानेर सीमान्तकृत चेतनाको ढोका खोलिदियो । र, दलित सौन्दर्यशास्त्रका लागि एउटा प्रारम्भिक जग पनि तयार पार्‍यो । तथापि, नेपालजस्तो जातीय समाजको संरचना बुझ्न यो वर्गीय चस्मा मात्रै पर्याप्त भएन ।

यसले श्रममाथि जात व्यवस्थाले थोपरेको गहिरो अपमान र अमानवीय पक्षलाई गहिराइसम्मै ठम्याउन सकेन । परम्परागत वर्गीय विश्लेषणले फलामको आर्थिक मूल्य त देख्यो तर फलाम पिटेर नयाँ आविष्कार गर्ने मानिसमाथिको पुस्तौंदेखिको जातीय तिरस्कार देखेन । नेपाली समाजमा आरन, तान, छाला र माटोका औजार आर्थिक उत्पादनका साधन मात्रै थिएनन्- तिनले त कठोर जातीय नियति र सांस्कृतिक विभेदको कष्टकर बोझ पनि बोकेका थिए । भीमराव अम्बेडकरले औंल्याएझैं हिन्दु सामाजिक संरचनामा यो केवल श्रमको सामान्य विभाजन होइन, बरु श्रमिकहरूको श्रेणीकृत र जबर्जस्ती गरिएको अमानवीय विभाजन हो । यहीँनिर दलित सौन्दर्यशास्त्र मार्क्सवादी वर्गीय विश्लेषणभन्दा एक कदम अगाडि र अलग उभिन्छ। यसले स्थापित 'सत्यम् शिवम् सुन्दरम्' को सट्टा 'सत्यम् शिवम् न्यायम्' को नयाँ मानवीय धरातल खोज्छ ।

यहाँ सौन्दर्य बाहिरी चमक वा अलंकारमा होइन, श्रमको गरिमा र मानवीय मर्यादामा नापिन्छ । आरनबाट उछिट्टिएको आगोको झिल्को, जुत्ताको छाला सिलाउने तिखो सियो, गन्धर्वको सारंगीको मर्मस्पर्शी धुन वा दमाई समुदायको पञ्चेबाजा उपयोगी भौतिक वस्तु वा मनोरञ्जनका साधन मात्रै नभई मानव सभ्यताका पहिलो सिर्जनात्मक सौन्दर्यका साथै प्रविधिका अद्वितीय प्रतीक हुन् । सांस्कृतिक विनिर्माणः के दलित सौन्दर्यशास्त्र वास्तवमै एउटा स्वायत्त चेतना हो वा गैरदलित सहानुभूति तथा उदारवादी बजारले आफ्नो हितका लागि निर्माण गरिदिएको अर्को नव-सांस्कृतिक संरचना मात्रै ?परम्परागत सौन्दर्यशास्त्र र मिथकले दलित तथा सीमान्तकृत पात्रलाई सधैं खलनायक, श्रापित वा दण्डित हुनुपर्ने पात्रका रूपमा प्रस्तुत गरे। 'रामायण' का शम्बूक हुन् वा 'महाभारत' का एकलव्य- तिनको मुख्य कसुर नै ज्ञान र सीपमाथि एकाधिकार जमाएका शासक वर्गलाई चुनौती दिनु थियो । शम्बूकको तपस्यालाई 'अधर्म' र एकलव्यको धनुर्विद्याको निपुणतालाई 'चोरी' ठहर गर्ने शास्त्रीय सौन्दर्यशास्त्रले नै कला र ज्ञानको जातीयकरण गर्‍यो । स्वायत्त दलित सौन्दर्यशास्त्रले यस्ता अपमानित र किनाराकृत मिथकको आमूल पुनर्पाठ गर्छ ।

यसले शम्बूकलाई ज्ञानको खोजीमा लागेका पहिलो सहिद र एकलव्यलाई आत्म-सिक्ने क्षमता भएका अद्वितीय शिल्पकारका रूपमा स्थापित गर्छ । यो विनिर्माण केवल इतिहास सच्याउने कार्य होइन, स्थापित सांस्कृतिक भाष्य उल्ट्याएर श्रम र ज्ञानको केन्द्रमा दलित चेतना पुनःस्थापित गर्ने बलियो बौद्धिक हतियार हो । आक्रोशको सौन्दर्यशास्त्रः दलित सौन्दर्यशास्त्रको विद्रोह विषयवस्तुको छनोटमा मात्रै सीमित छैन। यो भाषाको आन्तरिक संरचना र व्याकरणमा पनि प्रकट हुन्छ । सम्भ्रान्त साहित्य र व्याकरणविद्‌ले जसलाई 'शुद्ध, परिस्कृत र मानक' भाषा भने, त्यसले दलितका रैथाने शब्द, लवज, अभिव्यक्ति र भुइँतली कथ्यलाई सधैं 'अपभ्रंश' वा 'अशुद्ध' मानेर अस्वीकार गर्‍यो । यसरी व्याकरण स्वयं एउटा उत्पीडक सत्ता र वर्णव्यवस्था जोगाउने पर्खाल बन्यो । स्वायत्त दलित सौन्दर्यशास्त्रले यही भाषिक एकाधिकार र सांकेतिक हिंसालाई निर्ममतापूर्वक भत्काउँछ। यसले गाउँघरका जीवन्त शब्द, माटो र श्रमको गन्ध आउने मौलिक बोली, आक्रोश र भुइँ तहको सत्य कथनलाई साहित्यिक गरिमा प्रदान गर्छ। यहाँ अभिव्यक्त हुने आक्रोश वा विद्रोह कुनै कलात्मक कुरूपता होइन, बरु यो त शताब्दीऔं लामो अन्यायविरुद्ध न्यायका लागि उठेको सर्वोच्च नैतिक सौन्दर्य हो । भुइँ सतहको बहुआयामिकताः दलित सौन्दर्यशास्त्र कुनै एकरूप संरचना होइन। यसभित्र आन्तरिक रूपमा ठूलो क्षेत्रीय, सांस्कृतिक, भाषिक र लैंगिक विविधता विद्यमान छ। विशेषगरी दलित महिलाको अनुभव जात, वर्ग र लिंगको तेहरो उत्पीडन र संरचनागत हिंसाबाहिर बुझ्न सकिँदैन। परम्परागत नेपाली साहित्यले दलित महिलालाई प्रायः करुणाका असहाय पात्र वा उपभोग र मनोरञ्जनका वस्तुका रूपमा मात्रै चित्रित गर्‍यो तर उनीहरूलाई कहिल्यै आत्मनिर्णय र एजेन्सीयुक्त सबल पात्र बनाउन सकेन। विसं २०६४ को ऐतिहासिक बादी आन्दोलनले यही साहित्य र समाजको संकुचित सीमालाई सडकबाटै तोडिदियो ।

साभार : कान्तिपुर ।

"पत्र-पत्रिकाहरूको कम्प्युटर सेटिङ्ग गर्नका लागि हामीलाई सम्झनुहोस ।"

सम्पर्क -: दिलीप कुमार साह :-
मो.नं.-९८४४०५१४८७ (जनकपुरधाम)
एकचोटी सेवाको मौका अवश्य दिनुहोला

अनुरोधकर्ता
बलवा नगरपालिका कार्यालय
महोत्तरी, मधेश प्रदेश

अनुरोधकर्ता
शहिदनगर नगरपालिका कार्यालय
धनुषा, मधेश प्रदेश

अनुरोधकर्ता
रामगोपालपुर नगरपालिका कार्यालय
महोत्तरी, मधेश प्रदेश

प्रकाशक तथा सम्पादक : पवन कुमार साह, सह-सम्पादक : सोनी साह, मुद्रक : राजर्षि जनक अफसेट प्रिन्टर्स, जनकपुरधाम
प्र.कार्यालय : जलेश्वर -४, सुगा भवानीपट्टि, सम्पर्क कार्यालय : जनकपुरधाम–४ (मुरलीचौक), विज्ञापनको लागि सम्पर्क :९८४४०२७९७१/९८२४८७७६२७
Email:jaleshwortoday@gmail.com,web: www.jaleshwortoday.com, www.facebook.com/JaleshworToday,twitter.com/JaleshworToday